

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MACIEJ SZPUNAR
της 28ης Μαρτίου 2019¹

Υπόθεση C-172/18

**AMS Neve Ltd,
Barnett Waddingham Trustees,
Mark Crabtree
κατά
Heritage Audio SL,
Pedro Rodríguez Arribas**

{αίτηση του Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)
[εφετείου (Αγγλία και Ουαλία) (πολιτικό τμήμα), Ηνωμένο Βασίλειο]
για την έκδοση προδικαστικής απόφασης}

«Προδικαστική παραπομπή – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διεθνής δικαιοδοσία – Αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως – Έδαφος στο οποίο διαπράχθηκε ή επαπειλείται να διαπραχθεί η πράξη παραποιήσεως/απομιμήσεως – Διαφήμιση και προσφορά προς πώληση μέσω ιστοτόπου»

I. Εισαγωγή

1. Με την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής απόφασης το Δικαστήριο καλείται κατ' ουσίαν να αποφανθεί επί του ζητήματος εάν, και, ενδεχομένως, υπό ποιες προϋποθέσεις, μπορεί, βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009², ο υπαίτιος προβαλλόμενης παραποιήσεως/απομιμήσεως, συνιστάμενης στη μέσω ιστοτόπου διαφήμιση και προσφορά προς πώληση προϊόντων που φέρουν σημείο πανομοιότυπο με σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να εναχθεί ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους εντός του οποίου βρίσκονται επαγγελματίες και καταναλωτές στους οποίους ο ιστοτόπος αυτός απευθύνεται.

2. Κατ' ουσίαν, προτείνω στο Δικαστήριο μια ενδιάμεση λύση, η οποία ανταποκρίνεται στις προκλήσεις που τίθενται από τα χαρακτηριστικά του θεσπισθέντος με τον κανονισμό 207/2009 συστήματος των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες του ηλεκτρονικού εμπορίου. Ειδικότερα, η ανάλυσή μου καταλήγει στη διαπίστωση ότι το γεγονός ότι ακριβώς ένας ιστοτόπος απευθύνεται ειδικώς σε καταναλωτές και επαγγελματίες σε ένα κράτος μέλος καθιστά δυνατή τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

² Κανονισμός του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2009, L 78, σ. 1).

II. Το νομικό πλαίσιο

3. Στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο επικαλείται, αφενός, τις διατάξεις του κανονισμού 207/2009, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/2424³ και, αφετέρου, τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012⁴, ο οποίος αντικατέστησε τον κανονισμό (ΕΚ) 44/2001⁵.

4. Οι ενάγοντες της κύριας δίκης άσκησαν τις αγωγές λόγω παραπομπής/απομίμησης στις 15 Οκτωβρίου 2015. Ενώ οι διατάξεις του κανονισμού 1215/2012 ισχύουν από τις 10 Ιανουαρίου 2015, οι διατάξεις του κανονισμού 2015/2424 τέθηκαν κατ' αρχήν σε ισχύ από την 1η Οκτωβρίου 2017. Επομένως, στις παρούσες προτάσεις θα αναφέρομαι στις διατάξεις των κανονισμών 207/2009 και 1215/2012. Εξάλλου, όπως προκύπτει από το άρθρο 80 του τελευταίου αυτού κανονισμού, όλες οι παραπομπές του κανονισμού 207/2009 στον κανονισμό 44/2001 νοούνται ως παραπομπές στον κανονισμό 1215/2012.

5. Το άρθρο 94, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 προβλέπει τα εξής:

«1. Εφόσον δεν ορίζεται άλλως στον παρόντα κανονισμό, στις διαδικασίες που αφορούν τα [σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης] και τις αιτήσεις [σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης] καθώς και στις δίκες που αφορούν τις ταυτόχρονες ή διαδοχικές αγωγές που ασκούνται με βάση [σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης] και εθνικά σήματα, εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού [1215/2012].

2. Όσον αφορά τις διαδικασίες επί αγωγών και ανταγωγών που προβλέπονται στο άρθρο 96:

α) δεν εφαρμόζονται το άρθρο [4, το άρθρο 6, το άρθρο 7, σημεία 1 έως 3 και 5, και το άρθρο 31 του κανονισμού αριθ. 1215/2012]».

6. Το άρθρο 95, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού προβλέπει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη ορίζουν στο έδαφός τους τον μικρότερο δυνατό αριθμό πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων εθνικών δικαστηρίων που καλούνται στο εξής “δικαστήρια σημάτων [της Ευρωπαϊκής Ένωσης]”, τα οποία ασκούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται με τον παρόντα κανονισμό.»

7. Το άρθρο 96 του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Τα δικαστήρια σημάτων [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] έχουν αποκλειστική [διεθνή δικαιοδοσία] για την εκδίκαση:

α) όλων των αγωγών για παραποίηση/απομίμηση και –εάν επιτρέπεται από το εθνικό δίκαιο– για επαπειλούμενη παραποίηση/απομίμηση [σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης].

[...]».

3 Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 207/2009 του Συμβουλίου για το κοινοτικό σήμα και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2868/95 της Επιτροπής περί της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 40/94 του Συμβουλίου για το κοινοτικό σήμα, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2869/95 της Επιτροπής σχετικά με τα πληρωτέα προς το Γραφείο Εναρμόνισης στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς τέλη (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΕΕ 2015, L 341, σ. 21).

4 Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1).

5 Κανονισμός του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1).

8. Το άρθρο 97, παράγραφοι 1 και 5, του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του παρόντος κανονισμού, καθώς και του κανονισμού [1215/2012] που εφαρμόζονται δυνάμει του άρθρου 94, οι διαδικασίες που προκύπτουν από αγωγές και ανταγωγές που προβλέπονται στο άρθρο 96, διεξάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο ο εναγόμενος έχει την κατοικία του ή, αν δεν έχει κατοικία σε ένα από τα κράτη μέλη, στο δικαστήριο του κράτους μέλους στο οποίο έχει εγκατάσταση.

[...]

5. Οι διαδικασίες που προκύπτουν από αγωγές και ανταγωγές που προβλέπονται στο άρθρο 96 πλην των αναγνωριστικών αγωγών για τη μη παραποίηση/απομίμηση [σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης], μπορούν επίσης να διεξαχθούν ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε ή επαπειλείται να διαπραχθεί η παραποίηση/απομίμηση [...].»

9. Το άρθρο 98 του κανονισμού 207/2009 ορίζει τα εξής:

«1. Ένα δικαστήριο [...] σημάτων [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] η [διεθνής δικαιοδοσία] του οποίου βασίζεται στο άρθρο 97, παράγραφοι 1 έως 4, [έχει διεθνή δικαιοδοσία] να αποφαινεται για:

α) τις πράξεις παραποίησης/απομίμησης που διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν στο έδαφος οποιουδήποτε κράτους μέλους,

[...]

2. Ένα δικαστήριο [...] σημάτων [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] η [διεθνής δικαιοδοσία] του οποίου βασίζεται στο άρθρο 97, παράγραφος 5, [έχει διεθνή δικαιοδοσία] να αποφαινεται μόνον για τις πράξεις που διαπράχθηκαν ή που επαπειλούνται να διαπραχθούν στο έδαφος του κράτους μέλους, στο οποίο εδρεύει το δικαστήριο αυτό.»

III. Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης

10. Η AMS Neve Ltd είναι εταιρία εγκατεστημένη στο Ηνωμένο Βασίλειο η οποία κατασκευάζει και εμπορεύεται προϊόντα ακουστικού εξοπλισμού. Ο Mark Crabtree είναι διαχειριστής της AMS Neve. Ο M. Crabtree είναι από κοινού με την Barnett Waddingham Trustees (στο εξής: BW Trustees), εταιρία επίσης εγκατεστημένη στο Ηνωμένο Βασίλειο, δικαιούχος σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και δύο άλλων εθνικών σημάτων καταχωρισμένων στο Ηνωμένο Βασίλειο. Στην AMS Neve έχει παραχωρηθεί η αποκλειστική άδεια χρήσεως των εν λόγω τριών σημάτων.

11. Η Heritage Audio SL είναι εταιρία εγκατεστημένη στην Ισπανία η οποία εμπορεύεται ακουστικό εξοπλισμό. Ο Pedro Rodríguez Arribas, ο οποίος κατοικεί στην Ισπανία, είναι ο μοναδικός διαχειριστής της Heritage Audio.

12. Στις 15 Οκτωβρίου 2015 η AMS Neve, η BW Trustees και ο M. Crabtree (στο εξής: ενάγοντες της κύριας δίκης) ενήγαγαν τη Heritage Audio και τον Rodríguez Arribas (στο εξής: εναγόμενοι της κύριας δίκης) ενώπιον του Intellectual Property and Enterprise Court (δικαστηρίου της διανοητικής ιδιοκτησίας και της επιχείρησης, Ηνωμένο Βασίλειο, στο εξής: IPEC), λόγω παραποίησης/απομίμησης του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δύο εθνικών σημάτων καταχωρισμένων στο Ηνωμένο Βασίλειο.

13. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, οι ενάγοντες στην κύρια δίκη προσάπτουν στους εναγομένους της κύριας δίκης ότι διέθεταν προς πώληση σε καταναλωτές στο Ηνωμένο Βασίλειο απομιμήσεις προϊόντων της AMS Neve τα οποία έφεραν ή αναφέρονταν σε σημεία πανομοιότυπα ή παρόμοια με το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα εν λόγω εθνικά σήματα. Οι ενάγοντες της κύριας δίκης επικαλέστηκαν, συναφώς, το περιεχόμενο του ιστοτόπου της Heritage Audio και των λογαριασμών Facebook και Twitter αυτής, τιμολόγιο εκδοθέν από την Heritage Audio σε ιδιώτη κάτοικο Ηνωμένου Βασιλείου, ανταλλαγή ηλεκτρονικών μηνυμάτων μεταξύ της Heritage Audio και καταστήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο για ενδεχόμενες παραδόσεις ακουστικού εξοπλισμού, καθώς και το περιεχόμενο συνομιλίας μεταξύ ενός δικηγόρου των εναγόντων της κύριας δίκης και ενός εκπροσώπου της SX Pro, η οποία είναι ο διανομέας στο Ηνωμένο Βασίλειο των προϊόντων των εναγομένων της κύριας δίκης.

14. Όσον αφορά τον ιστότοπο της Heritage Audio, οι ενάγοντες της κύριας δίκης προσκόμισαν εκτυπώσεις οθόνης όπου διακρίνονταν προσφορές προς πώληση προϊόντων ακουστικού εξοπλισμού τα οποία έφεραν σημεία πανομοιότυπα ή παρόμοια με το επίμαχο σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, επεσήμαναν το γεγονός ότι το περιεχόμενο του συγκεκριμένου ιστοτόπου ήταν στην αγγλική γλώσσα και ότι σε μια ενότητα του συγκεκριμένου ιστοτόπου με τον τίτλο «Where to buy» («Πού μπορείτε να αγοράσετε») αναφέρονταν οι διανομείς σε διάφορες χώρες, μεταξύ αυτών και η SX Pro στο Ηνωμένο Βασίλειο. Εξάλλου, σύμφωνα με τους όρους πώλησεως που δημοσιεύονταν στον εν λόγω ιστότοπο, η Heritage Audio δεχόταν παραγγελίες από όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης.

15. Οι εναγόμενοι της κύριας δίκης αμφισβήτησαν τον ισχυρισμό ότι είχαν διαφημίσει, είχαν προσφέρει προς πώληση, είχαν πωλήσει ή προμηθεύσει οιοδήποτε προϊόν στο Ηνωμένο Βασίλειο και ισχυρίστηκαν ότι οι ενότητες του ιστοτόπου τις οποίες επικαλούνται οι ενάγοντες της κύριας δίκης είχαν καταστεί «παρωχημένες».

16. Ακολούθως, το IPEC έκρινε ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία προς εκδίκαση αγωγών που αφορούσαν εθνικά σήματα καταχωρισμένα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το εν λόγω δικαστήριο διαπίστωσε ότι, παρά το γεγονός ότι οι εναγόμενοι της κύριας δίκης ήταν εγκατεστημένοι στην Ισπανία, αυτοί μπορούσαν εντούτοις βάσει του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο εξαιτίας των παρανόμων πράξεών τους γεγονός και ότι, όσον αφορά τα επίμαχα εθνικά δίκαια διανοητικής ιδιοκτησίας, ο τόπος στον οποίο συνέβη το ζημιογόνο γεγονός ήταν εκείνος όπου υφίσταντο τα εν λόγω δικαιώματα.

17. Αντιθέτως, το IPEC διαπίστωσε ότι δεν είχε διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσει την αγωγή λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εστιάζοντας στον ιστότοπο της Heritage Audio και στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 1215/2012, διάταξη που επικαλέστηκαν οι ενάγοντες της κύριας δίκης, το IPEC έκρινε ότι αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθεί της αγωγής λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει το δικαστήριο του κράτους μέλους εντός του οποίου οι εναγόμενοι της κύριας δίκης προέβησαν στην ενέργεια να αναρτήσουν τα επίμαχα σημεία στον ιστότοπο ή έλαβαν τη σχετική απόφαση.

18. Οι ενάγοντες της κύριας δίκης άσκησαν έφεση κατά της αποφάσεως του IPEC ενώπιον του Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [εφετείου (Αγγλία και Ουαλία) (πολιτικό τμήμα), Ηνωμένο Βασίλειο].

IV. Τα προδικαστικά ερωτήματα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

19. Υπό τις συνθήκες αυτές το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [εφετείο (Αγγλία και Ουαλία) (πολιτικό τμήμα)] αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες επιχείρηση που έχει συσταθεί και είναι εγκατεστημένη στο κράτος μέλος Α προβαίνει σε ενέργειες εντός του κράτους αυτού με σκοπό να διαφημίζει και να προσφέρει προς πώληση προϊόντα που φέρουν σημείο πανομοιότυπο με σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω διαδικτυακού τόπου που απευθύνεται σε επιχειρήσεις και καταναλωτές στο κράτος μέλος Β:

- i) έχει δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο κράτος μέλος Β δικαιοδοσία να επιληφθεί αγωγής λόγω παραποίησης/απομιμήσεως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με διαφήμιση και προσφορά προς πώληση των προϊόντων στο έδαφος του κράτους αυτού;
- ii) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο προηγούμενο ερώτημα, ποια άλλα κριτήρια πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από αυτό το δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να καθοριστεί εάν το εν λόγω δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να επιληφθεί της αγωγής;
- iii) Σε περίπτωση που για την απάντηση στο δεύτερο ερώτημα απαιτείται από δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εξακριβώσει εάν η επιχείρηση έχει προβεί σε ενέργειες στο κράτος μέλος Β, ποια κριτήρια πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να προσδιοριστεί εάν η επιχείρηση έχει πράγματι προβεί σε τέτοιου είδους ενέργειες;»

20. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν οι διάδικοι της κύριας δίκης, η Γερμανική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι διάδικοι της κύριας δίκης και η Επιτροπή παρέστησαν στην επ' ακροατηρίου συζήτηση η οποία διεξήχθη στις 17 Ιανουαρίου 2019.

V. Ανάλυση

21. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το γεγονός ότι εναγόμενη επιχείρηση, η οποία εδρεύει και είναι εγκατεστημένη στο κράτος μέλος Α, έχει προβεί σε ενέργειες εντός του εν λόγω κράτους μέλους με σκοπό να διαφημίζει και να προσφέρει προς πώληση προϊόντα που φέρουν σημείο πανομοιότυπο με σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω ιστοτόπου που απευθύνεται σε επαγγελματίες και καταναλωτές στο κράτος μέλος Β αποτελεί επαρκή βάση για τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του κράτους μέλους Β προς εκδίκαση της αγωγής λόγω παραποίησης/απομιμήσεως βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009. Με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία υποβλήθηκαν για την περίπτωση που η απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα είναι αρνητική, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τα κριτήρια που καθιστούν δυνατή τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του κράτους μέλους Β κατά την ανωτέρω περιγραφείσα κατάσταση. Θα εξετάσω τα τρία αυτά προδικαστικά ερωτήματα από κοινού. Από την ανάλυσή μου επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος θα συναχθεί ανεπιφυλάκτως ότι τα κριτήρια που αναφέρει το αιτούν δικαστήριο στο εν λόγω προδικαστικό ερώτημα δεν επαρκούν για τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009.

22. Όπως προκύπτει από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο έχει ιδίως αμφιβολίες ως προς το ζήτημα αν ορισμένες κρίσεις που διατυπώθηκαν στις αποφάσεις *Coty Germany*⁶ και *Wintersteiger*⁷ έχουν ορθώς μεταφερθεί από το ΙΠΕC στην απόφασή του επί της υπό κρίση υποθέσεως.

6 Απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014 (C-360/12, EU:C:2014:1318).

7 Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012 (C-523/10, EU:C:2012:220).

23. Το αιτούν δικαστήριο δέχεται ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο τόπος που μνημονεύεται στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 είναι ο τόπος όπου έλαβε χώρα η ενεργός συμπεριφορά του υπαιτίου της παραποίησης/απομιμήσεως. Επομένως, το αιτούν δικαστήριο δεν θέτει υπό αμφισβήτηση τις σκέψεις που διατύπωσε το Δικαστήριο στην απόφαση Coty Germany⁸ ούτε το γεγονός ότι αυτές μπορούν να μεταφερθούν σε περιστάσεις όπως αυτές της υπό κρίση υποθέσεως. Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, όπως προκύπτει ιδίως από τις αποφάσεις Pammer και Hotel Alpenhof⁹ και L'Oréal κ.λπ.¹⁰, η εντός διαδικτυακού περιβάλλοντος προσφορά προς πώληση προϊόντων που φέρουν σημεία πανομοιότυπα ή παρόμοια με σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω ιστοτόπου που απευθύνεται στους καταναλωτές σε ένα κράτος μέλος, συνιστά χρήση του σημείου αυτού στο εν λόγω κράτος μέλος, κατά την έννοια του άρθρου 9 του κανονισμού 207/2009, και ενεργό συμπεριφορά στο έδαφός του, κατά την έννοια του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού αυτού.

24. Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο τονίζει ότι το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία), σε πρόσφατη απόφασή του¹¹, έκρινε ότι η ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 864/2007¹² την οποία έδωσε το Δικαστήριο στην απόφαση Nintendo¹³ ισχύει και για το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009. Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί επίσης αμφιβολίες ως προς το αν χωρεί εφαρμογή των κρίσεων που διατυπώνονται στην απόφαση αυτή επί των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης.

25. Η αντιδικία μεταξύ των διαδίκων επικεντρώνεται στην εφαρμογή των κρίσεων των προμνημονευομένων αποφάσεων επί των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως. Οι ενάγοντες της κύριας δίκης και η Γερμανική Κυβέρνηση φρονούν ότι πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, ενώ οι εναγόμενοι της κύριας δίκης και η Επιτροπή, που τάσσονται υπέρ της ερμηνείας του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 υπό το πρίσμα των αποφάσεων Nintendo¹⁴ και Wintersteiger¹⁵, θεωρούν ότι το γεγονός ότι η μέσω ιστοτόπου διαφήμιση και προσφορά προς πώληση απευθύνεται και στοχεύει σε επαγγελματίες και καταναλωτές σε ένα κράτος μέλος δεν δικαιολογεί, καθαυτό, τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του εν λόγω κράτους μέλους βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009.

26. Λαμβανομένων υπόψη των αμφιβολιών του αιτούντος δικαστηρίου και των επιχειρημάτων των διαδίκων, θα ξεκινήσω την ανάλυσή μου με ορισμένες γενικές σκέψεις σχετικά με το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 και τη γραμματική, συστηματική και τελολογική ερμηνεία αυτού. Ακολουθώντας, υπό το πρίσμα των γενικών αυτών σκέψεων, θα απαντήσω στο ερώτημα αν κατά την ερμηνεία της διατάξεως αυτής πρέπει να ακολουθηθεί η απόφαση Nintendo¹⁶. Στη συνέχεια θα επιχειρήσω να δώσω απάντηση στο αντίστοιχο ερώτημα όσον αφορά την απόφαση Wintersteiger¹⁷. Τέλος, δεδομένου ότι τα δύο αυτά ερωτήματα χρήζουν αρνητικής απαντήσεως, θα προτείνω ερμηνεία του προβλεπόμενου στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 συνδέσμου που προσιδιάζει στον συγκεκριμένο κανονισμό.

8 Απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014 (C-360/12, EU:C:2014:1318).

9 Απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2010 (C-585/08 και C-144/09, EU:C:2010:740).

10 Απόφαση της 12ης Ιουλίου 2011 (C-324/09, EU:C:2011:474).

11 Απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2017, γνωστή ως «Parfummarken» (BGH IZR 164/16).

12 Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (Ρώμη II) (ΕΕ 2007, L 199, σ. 40).

13 Απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017 (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724).

14 Απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017 (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724).

15 Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012 (C-523/10, EU:C:2012:220).

16 Απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017 (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724).

17 Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012 (C-523/10, EU:C:2012:220).

A. Γενικές παρατηρήσεις

1. Επί του ρόλου του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 στο σύστημα κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας του εν λόγω κανονισμού

27. Στον τομέα των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχουν περισσότερα είδη διαφορών, όπως προκύπτει ιδίως από το άρθρο 96 του κανονισμού 207/2009. Η υπό κρίση, όμως, αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά μόνον τις αγωγές λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως με τις οποίες ο δικαιούχος σήματος ζητεί να καταδικασθεί τρίτος για το λόγο ότι, χωρίς τη συγκατάθεσή του, έκανε χρήση κατά τις συναλλαγές σημείου πανομοιότυπου ή παρεμφερούς με το σήμα του για προϊόντα ή υπηρεσίες πανομοιότυπες ή παρεμφερείς με εκείνες για τις οποίες το εν λόγω σήμα έχει καταχωρισθεί.

28. Όσον αφορά τις αγωγές λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως, από τις περί διεθνούς δικαιοδοσίας διατάξεις του κανονισμού 207/2009 συνάγεται ότι ο νομοθέτης της Ένωσης αποφάσισε να παρεκκλίνει εν μέρει από τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας του κανονισμού 1215/2012, οι οποίοι, αντιθέτως, επί αγωγών σχετικών με εθνικά σήματα έχουν πλήρη εφαρμογή.

29. Προς τούτο, ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε, στο άρθρο 97, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού 207/2009, σειρά διαδοχικώς εφαρμοζόμενων συνδέσμων που θεμελιώνουν διεθνή δικαιοδοσία: ο πρώτος είναι η κατοικία του εναγομένου εντός της Ένωσης και ο δεύτερος η εγκατάσταση του εναγομένου εντός της Ένωσης. Στην περίπτωση κατά την οποία ο εναγόμενος δεν έχει ούτε κατοικία ούτε εγκατάσταση εντός των εδαφικών ορίων της Ένωσης, ο κανονισμός 207/2009 προβλέπει τον κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας του *forum actoris*, οπότε ο τρίτος και ο τέταρτος σύνδεσμος της διαδοχικής σειράς αυτής είναι η κατοικία του ενάγοντος εντός της Ένωσης και ο τόπος εγκατάστασής του ιδίου εντός της Ένωσης. Τέλος, ως ύστατος σύνδεσμος (*ultima ratio*), οι αγωγές λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως ασκούνται ενώπιον των δικαστηρίων της έδρας του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO)¹⁸.

30. Επομένως, ακόμη και στην περίπτωση που ούτε ο δικαιούχος του σήματος ούτε ο υπαίτιος της προβαλλόμενης παραποιήσεως/απομιμήσεως είναι εγκατεστημένοι εντός της Ένωσης, είναι δυνατόν ο υπαίτιος της εν λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως να εναχθεί ενώπιον των δικαστηρίων ενός κράτους μέλους, σύμφωνα με το άρθρο 97, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού 207/2009, υπό την προϋπόθεση, βεβαίως, ότι ο κανονισμός αυτός έχει εφαρμογή και ότι οι πράξεις που προσάπτονται συνιστούν παραποίηση/απομίμηση βάσει του εν λόγω κανονισμού.

31. Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, η εκδίκαση αγωγών λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως μπορεί *επίσης* να διεξαχθεί ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε ή επαπειλείται να διαπραχθεί η παραποίηση/απομίμηση. Έτσι, βάσει του συνδέσμου του τόπου όπου διεπράχθη η παραποίηση/απομίμηση, η διάταξη αυτή προβλέπει μια εναλλακτική δωσιδικία όσον αφορά τις αγωγές λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως. Οι αναγνωριστικές, ωστόσο, αγωγές για τη μη παραποίηση/απομίμηση δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως.

¹⁸ Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 97, παράγραφος 4, του κανονισμού 207/2009, τα μέρη μπορούν να παρεκκλίνουν από τους συγκεκριμένους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας, μέσω μεταξύ τους συμφωνίας ή όταν ο εναγόμενος παρίσταται ενώπιον δικαστηρίου σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

32. Περαιτέρω, σε αντίθεση με τους κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο άρθρο 97, παράγραφοι 1 έως 4, του κανονισμού 207/2009, ο προβλεπόμενος στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού κανόνας ορίζει, όπως προκύπτει από το άρθρο 98, παράγραφος 2, του ιδίου κανονισμού, ότι θεμελιώνεται διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου προκειμένου να αποφανθεί αποκλειστικά επί πράξεων που διαπράχθηκαν ή που επαπειλούνται να διαπραχθούν στο κράτος μέλος στο οποίο εδρεύει το επιληφθέν δικαστήριο.

2. Γραμματική ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009

33. Όπως καταδεικνύεται από την κατ' αντιμωλία συζήτηση μεταξύ των διαδίκων, η γραμματική ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 καθιστά δυνατή μόνον τη διαπίστωση ότι ο προβλεπόμενος στη διάταξη αυτή σύνδεσμος, ήτοι ο τόπος της παραποίησης/απομιμήσεως, σχετίζεται με ενεργή συμπεριφορά του αυτουργού της παραποίησης/απομιμήσεως. Επομένως, από την ανάγνωση της διατάξεως αυτής συνάγεται ότι βάσει του εν λόγω συνδέσμου θεμελιώνεται διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του κράτους μέλους εντός του οποίου έχει διαπραχθεί από τον εναγόμενο η προβαλλόμενη παράνομη πράξη.

34. Αυτό είναι το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο στην απόφαση Coty Germany¹⁹. Υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο στην απόφαση εκείνη έκρινε ότι, με το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να παρεκκλίνει από τον κανόνα περί διεθνούς δικαιοδοσίας του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, δυνάμει του οποίου, κατόπιν της αποφάσεως Bier²⁰, απονέμεται διεθνής δικαιοδοσία τόσο στα δικαστήρια του τόπου όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός («Handlungsort» σύμφωνα με τη γερμανική θεωρία), όσο και στα δικαστήρια του τόπου όπου επήλθε η ζημία («Erfolgsort» σύμφωνα με τη γερμανική θεωρία). Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι ο σύνδεσμος του τόπου της παραποίησης/απομιμήσεως τον οποίο προβλέπει το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 δεν αφορά το έδαφος του κράτους μέλους εντός του οποίου παράγει τα αποτελέσματά της η φερόμενη παραποίηση/απομίμηση αλλά το έδαφος του κράτους μέλους εντός του οποίου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το γενεσιουργό γεγονός της προβαλλόμενης παραποίησης/απομιμήσεως²¹.

35. Πέραν αυτού, από τη γραμματική ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 δεν καθίσταται δυνατό να κριθεί το ζήτημα του προσδιορισμού του τόπου τελέσεως της πράξεως που συνιστά παραποίηση/απομίμηση όταν αυτή διαπράττεται μέσω ιστοτόπου. Κατά συνέπεια, τα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να εξετασθούν προσφεύγοντας σε έτερες ερμηνευτικές μεθόδους²².

3. Συστηματική και τελολογική ερμηνεία

36. Επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι η διατύπωση του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, στον βαθμό που η διάταξη αυτή αφορά το έδαφος όπου διαπράχθηκε η πράξη παραποίησης/απομιμήσεως ή επαπειλείται να διαπραχθεί, αντιστοιχεί προς εκείνη του άρθρου 98, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, η οποία αφορά τις πράξεις παραποίησης/απομιμήσεως που

¹⁹ Απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014 (C-360/12, EU:C:2014:1318, σκέψεις 34 και 37).

²⁰ Απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 1976 (21/76, EU:C:1976:166).

²¹ Απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, Coty Germany (C-360/12, EU:C:2014:1318, point 34).

²² Τούτο καταδεικνύει, όπως έχω παρατηρήσει σε ένα πολύ διαφορετικό πλαίσιο, ήτοι στον τομέα της φορολογίας, και έχω επισημάνει στις προτάσεις μου στην υπόθεση Geelen (C-568/17, EU:C:2019:109, σημεία 17 και 28), ότι, όσον αφορά το διαδικτυακό περιβάλλον, η γραμματική ερμηνεία διατάξεως σχετικής με τον τόπο επελεύσεως συγκεκριμένου γεγονότος σε ορισμένες περιπτώσεις δεν δύναται να εξασφαλίσει ικανοποιητικά αποτελέσματα.

διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν στο έδαφος οποιουδήποτε κράτους μέλους. Με τις διατάξεις αυτές, συνδυαστικά ερμηνευόμενες, εγκαθιδρύεται, υπέρ των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε ή επαπειλείται να διαπραχθεί η πράξη παραπομπής/απομιμήσεως, διεθνής δικαιοδοσία μόνον ως προς το έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο εδρεύουν²³.

37. Λόγω της διασυνδέσεως μεταξύ του άρθρου 97, παράγραφος 5, και του άρθρου 98, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009, είναι σαφές ότι οι διατάξεις αυτές πρέπει να ερμηνεύονται κατά τρόπο ομοιόμορφο, τουλάχιστον στον βαθμό που αφορούν πράξεις παραπομπής/απομιμήσεως που διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν.

38. Βεβαίως, το άρθρο 98, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009 δεν αφορά το ζήτημα του καθορισμού των εχόντων διεθνή δικαιοδοσία δικαστηρίων για την εκδίκαση των αγωγών λόγω παραπομπής/απομιμήσεως. Ειδικότερα, η διάταξη αυτή καθορίζει το εδαφικό εύρος της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που μνημονεύονται στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού²⁴. Ωστόσο, το άρθρο 98, παράγραφος 2, καθώς και το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 αφορούν τις ίδιες πράξεις που διαπράχθηκαν (ή που επαπειλούνται να διαπραχθούν) εντός του ίδιου τόπου.

39. Ακολούθως, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το άρθρο 98, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009, το οποίο παραπέμπει στο άρθρο 97, παράγραφοι 1 έως 4, του κανονισμού αυτού, αφορά επίσης τις πράξεις παραπομπής/απομιμήσεως που διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν. Όπως προκύπτει από τη συνδυασμένη ερμηνεία των διατάξεων αυτών, όταν δικαστήριο το οποίο έχει επιληφθεί της υποθέσεως αποφαινεται ως δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί αγωγής ασκηθείσας βάσει του άρθρου 97, παράγραφοι 1 έως 4, του κανονισμού 207/2009, το εν λόγω δικαστήριο έχει, σύμφωνα με το άρθρο 98, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, διεθνή δικαιοδοσία να εξετάζει πραγματικά περιστατικά συνιστώντα παραποίηση/απομίμηση η οποία έχει διαπραχθεί ή απειλείται να διαπραχθεί στο έδαφος κάθε κράτους μέλους²⁵.

40. Δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι η αναφορά στις πράξεις παραπομπής/απομιμήσεως που διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν, η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο 98, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009, πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο διαφορετικό από εκείνη του άρθρου 98, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, σε συνδυασμό με το άρθρο 97, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού.

41. Η μόνη διαφορά στις χρήσεις των συγκεκριμένων αναφορών στις προμνημονευθείσες διατάξεις έγκειται στο γεγονός ότι το άρθρο 98, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 αφορά τις πράξεις που διαπράχθηκαν (ή επαπειλούνται να διαπραχθούν) στο έδαφος κάθε κράτους μέλους, δηλαδή εντός της Ένωσης, ενώ το άρθρο 98, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού αφορά τις πράξεις που διαπράχθηκαν (ή επαπειλούνται να διαπραχθούν) στο έδαφος ενός κράτους μέλους του οποίου το δικαστήριο επιλαμβάνεται βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού.

23 Απόφαση της 18ης Μαΐου 2017, Hummel Holding (C-617/15, EU:C:2017:390, σκέψη 33).

24 Σχετικά με την έννοια του όρου «εδαφικό εύρος της διεθνούς δικαιοδοσίας σε θέματα σημάτων», βλ. Larsen, T.B., «The extent of jurisdiction under the forum delicti rule in European trademark litigation», *Journal of Private International Law*, 2018, τόμος 14(3), σ. 555. Εξάλλου, πρέπει, στο πλαίσιο αυτό, να επισημανθεί ότι τα ζητήματα που αφορούν τον καθορισμό των εχόντων διεθνή δικαιοδοσία δικαστηρίων, αφενός, και τον προσδιορισμό του εύρους της διεθνούς δικαιοδοσίας τους, αφετέρου, πρέπει να διακρίνονται από το ζήτημα των εδαφικών συνεπειών των αποφάσεων που εκδίδονται από τα εν λόγω δικαστήρια. Η διάκριση αυτή συνάγεται επίσης από σκέψεις του Δικαστηρίου στην απόφαση της 18ης Μαΐου 2017, Hummel Holding (C-617/15, EU:C:2017:390). Αφενός, με τη σκέψη 33 της εν λόγω αποφάσεως, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το δικαστήριο το οποίο έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, δύναται να αποφανθεί επί της υποθέσεως, όπως προκύπτει από το άρθρο 98 του εν λόγω κανονισμού, μόνον ως προς το έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο εδρεύει. Αφετέρου, στη σκέψη 36 της εν λόγω αποφάσεως, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι αποφάσεις δικαστηρίων τα οποία έχουν διεθνή δικαιοδοσία βάσει του άρθρου 97 του κανονισμού 207/2009 έχουν ισχύ και καλύπτουν ολόκληρη την Ένωση.

25 Απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, combit Software (C-223/15, EU:C:2016:719, σκέψη 24). Βλ., επίσης, απόφαση της 12ης Απριλίου 2011, DHL Express France (C-235/09, EU:C:2011:238, σκέψη 37). Βλ., επίσης, Stone, P., *EU Private International Law*, Edward Elgar, Cheltenham, Northampton, 2014, σ. 163.

Τούτο, όμως, δεν είναι αποτέλεσμα αποκλίσεων σχετικών με τον καθορισμό του τόπου της πράξεως παραποίησης/απομιμήσεως, αλλά αποκλίσεων που αφορούν το εύρος της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων αυτών. Πρόκειται πάντοτε για *πράξεις* της ίδιας φύσεως, ο τόπος επελεύσεως των οποίων πρέπει να εκτιμάται κατά τον ίδιο τρόπο.

4. Προκαταρκτικό συμπέρασμα

42. Από τα προεκτεθέντα συνάγεται, πρώτον, ότι ο τόπος όπου οι εν λόγω πράξεις διαπράττονται πρέπει να προσδιορίζεται με τον ίδιο τρόπο, είτε πρόκειται για το άρθρο 98, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009, σε συνδυασμό με το άρθρο 97, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού, είτε για το άρθρο 98, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού.

43. Δεύτερον, το άρθρο 97, παράγραφοι 1 έως 4, του κανονισμού 207/2009 απονέμει στα δικαστήρια γενική διεθνή δικαιοδοσία που καλύπτει και τις πράξεις παραποίησης/απομιμήσεως που διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν στο έδαφος της Ένωσης. Επομένως, όταν μια πράξη παραποίησης/απομιμήσεως διαπράττεται εκτός της Ένωσης, τα δικαστήρια σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορούν, λαμβανομένων υπόψη των ορίων του εύρους της γενικής δικαιοδοσίας τους, να αποφαινούνται επί της πράξεως αυτής, ο περιορισμός δε αυτός συνάγεται από το άρθρο 98, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009²⁶.

44. Τρίτον, η ύπαρξη ορίων στο εύρος της γενικής διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009. Κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού, το εύρος της γενικής διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων αυτών καθορίζεται με βάση τον τόπο όπου έλαβαν χώρα οι πράξεις που συνιστούν παραποίηση/απομίμηση. Ο καθορισμός των εχόντων διεθνή δικαιοδοσία δικαστηρίων σύμφωνα με το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 πραγματοποιείται βάσει αναλόγου κριτηρίου, ήτοι βάσει του συνδέσμου του τόπου τελέσεως της πράξεως που συνιστά παραποίηση/απομίμηση. Ο προσδιορισμός των τόπων όπου τελέστηκαν οι πράξεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 98, παράγραφος 1, στοιχείο α', και στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, γίνεται κατά τον ίδιο τρόπο. Κατά συνέπεια, η ερμηνεία που δίδεται στον σύνδεσμο του τόπου τελέσεως της πράξεως που συνιστά παραποίηση/απομίμηση, κατά την έννοια του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, μπορεί να επηρεάσει το εύρος της γενικής διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

B. Αποφάσεις Nintendo και Wintersteiger

45. Όσον αφορά τον προσδιορισμό του τόπου της πράξεως παραποίησης/απομιμήσεως κατά την έννοια του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, οι εναγόμενοι της κύριας δίκης και η Επιτροπή προτείνουν να ακολουθηθεί το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο στην υπόθεση Nintendo²⁷ σε σχέση με το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 864/2007.

26 Βλ. απόφαση της 12ης Απριλίου 2011, DHL Express France (C-235/09, EU:C:2011:238, σκέψη 38), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι ένα δικαστήριο το οποίο έχει επιληφθεί υποθέσεως βάσει των κανόνων του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, επί του κοινοτικού σήματος, οι οποίοι αντιστοιχούν σε εκείνους του άρθρου 97, παράγραφοι 1 έως 4, του κανονισμού 207/2009, έχει διεθνή δικαιοδοσία να εξετάζει πραγματικά περιστατικά τα οποία συνιστούν παραποίηση/απομίμηση η οποία έχει διαπραχθεί ή απειλείται να διαπραχθεί στο έδαφος ενός ή περισσότερων κρατών μελών, ακόμη δε και όλων των κρατών μελών, και ότι, ως εκ τούτου, η διεθνής δικαιοδοσία του μπορεί να εκτείνεται σε ολόκληρο το έδαφος της Ένωσης. Από τη σκέψη αυτή συνάγεται το συμπέρασμα ότι ένα τέτοιο δικαστήριο δεν έχει, αντιθέτως, διεθνή δικαιοδοσία να αποφαινεται για πράξεις που τελέστηκαν εκτός του εδάφους της Ένωσης. Πρβλ., Fawcett, J.J., Torremans, P., *Intellectual Property and Private International Law*, Oxford University Press, Οξφόρδη, 2011, σ. 415, σημείο 8.31, και Ubertazzi, B., *Exclusive Jurisdiction in Intellectual Property*, Mohr Siebeck, Tübingen, 2012, σ. 74.

27 Απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017 (C-24/16 et C-25/16, EU:C:2017:724).

46. Περαιτέρω, οι ίδιοι διάδικοι θεωρούν ότι, κατά την ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, θα πρέπει επίσης να υιοθετηθεί η διαπίστωση του Δικαστηρίου στην απόφαση *Wintersteiger*²⁸ σε σχέση με το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 και τη διεθνή δικαιοδοσία βάσει του τόπου όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός («Handlungsort»).

47. Κατά την άποψή μου, οι εν λόγω προτάσεις είναι αμφισβητήσιμες, τουλάχιστον από τρεις απόψεις: πρώτον, όσον αφορά τις προεκτάσεις τους επί του εύρους της γενικής διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεύτερον, όσον αφορά τον εναλλακτικό χαρακτήρα του συνδέσμου που προβλέπεται στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 και, τρίτον, όσον αφορά το γεγονός ότι ο συγκεκριμένος σύνδεσμος, ο οποίος είναι ειδικός για τον εν λόγω κανονισμό, είναι αυτοτελής σε σχέση με τους συνδέσμους των κανονισμών 864/2007 και 1215/2012.

1. Προεκτάσεις επί του εύρους της γενικής διεθνούς δικαιοδοσίας

48. Υπενθυμίζεται ότι στην υπόθεση *Nintendo*²⁹, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 864/2007 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η φράση «χώρα στην οποία διαπράχθηκε η προσβολή» αφορά τη χώρα στην οποία επήλθε το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός. Το Δικαστήριο έκρινε εν συνεχεία ότι, όσον αφορά πράξη με την οποία επιχείρηση δραστηριοποιείται στο ηλεκτρονικό εμπόριο διαθέτοντας προς πώληση προϊόντα, μέσω του ιστοτόπου της που απευθύνεται σε καταναλωτές σε πλείονα κράτη μέλη, κατά τρόπο συνεπαγόμενο προσβολή δικαιωμάτων από κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα, ο τόπος επελεύσεως του γενεσιουργού της ζημίας γεγονότος κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 864/2007 είναι ο τόπος στον οποίο η επιχείρηση έθεσε σε κίνηση τη διαδικασία ηλεκτρονικής αναρτήσεως της προτάσεως προς πώληση σε ιστότοπο που της ανήκει³⁰.

49. Εξάλλου, στην απόφαση *Wintersteiger*³¹, το Δικαστήριο έκρινε ότι διαφορά σχετική με την προσβολή σήματος καταχωρισθέντος σε κράτος μέλος λόγω του ότι διαφημιζόμενος χρησιμοποιεί λέξη-κλειδί πανομοιότυπη με το εν λόγω σήμα σε ιστότοπο μηχανής αναζήτησης υπό ονομασία εθνικού τομέα πρώτου επιπέδου άλλου κράτους μέλους δύναται να αχθεί, δυνάμει του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, είτε ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους εντός του οποίου έχει καταχωρισθεί το σήμα (διεθνής δικαιοδοσία βάσει του τόπου επελεύσεως της ζημίας, «Erfolgsort»), είτε ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους όπου λαμβάνεται η απόφαση ενεργοποίησεως της τεχνικής διαδικασίας εμφανίσεως της διαφημίσεως, υπό την προϋπόθεση ότι πρόκειται για τόπο δυνάμενο να προσδιοριστεί με βεβαιότητα (διεθνής δικαιοδοσία βάσει του τόπου επελεύσεως του γενεσιουργού της ζημίας γεγονότος, «Handlungsort»).

50. Συναφώς, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, ανεξαρτήτως των ειδικών περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως, η ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 στην υπό κρίση υπόθεση θα έχει αναμφίβολα σημαντικές προεκτάσεις στην πρακτική των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την εφαρμογή του κανονισμού αυτού επί άλλων καταστάσεων. Δεδομένου ότι οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας του εν λόγω κανονισμού εφαρμόζονται επίσης στην περίπτωση που ούτε ο δικαιούχος ούτε ο υπαίτιος της προβαλλόμενης παραποιήσεως/απομιμήσεως είναι εγκατεστημένοι στο έδαφος των κρατών μελών, θα πρέπει επίσης, κατά την ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως, να λαμβάνονται υπόψη περιπτώσεις στις οποίες οι προσβολές των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προέρχονται από τρίτα κράτη.

28 Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012 (C-523/10, EU:C:2012:220).

29 Απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017 (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724, σκέψη 98).

30 Απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, *Nintendo* (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724, σκέψη 108).

31 Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012 (C-523/10, EU:C:2012:220).

51. Εάν το Δικαστήριο αποφασίσει ότι το συμπέρασμα που έγινε δεκτό στις δύο προμνημονευθείσες αποφάσεις ισχύει επίσης στο πλαίσιο του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, τούτο θα σήμαινε ότι, στην υποθετική περίπτωση κατά την οποία ο τρίτος ο οποίος κάνει χρήση κατά τις συναλλαγές, μέσω προσφοράς προς πώληση ή διαφημίσεως στο διαδίκτυο απευθυνόμενης σε καταναλωτές που βρίσκονται στην Ένωση, σημείου πανομοιότυπου ή παρόμοιου με σήμα καταχωρισμένο στην Ένωση, είναι εγκατεστημένος σε τρίτη χώρα και ο διακομιστής του ιστοτόπου που χρησιμοποιεί βρίσκεται σε τρίτο κράτος, για τους σκοπούς της εφαρμογής των περί διεθνούς δικαιοδοσίας κανόνων του κανονισμού 207/2009, η πράξη της παραπομπής/απομιμήσεως θα έχει διαπραχθεί εκτός των εδαφικών ορίων της Ένωσης.

52. Συγκεκριμένα, όχι μόνον τα αναφερόμενα στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 δικαστήρια θα στερούνταν διεθνούς δικαιοδοσίας να αποφανθούν επί της αγωγής για παραποίηση/απομίμηση, αλλά και τα αναφερόμενα στο άρθρο 97, παράγραφοι 1 έως 4, του ιδίου κανονισμού δικαστήρια δεν θα μπορούσαν να αποφανθούν επί της εν λόγω αγωγής. Προς υπόμνηση, η γενική διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προβλέπεται στο άρθρο 97, παράγραφοι 1 έως 4, του κανονισμού 207/2009, καλύπτει τις πράξεις παραπομπής/απομιμήσεως που διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν στο έδαφος των κρατών μελών. Έτσι, στην προπεριγραφείσα περίπτωση, ακόμη και τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο εδρεύει το EUIPO δεν θα είχαν διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθούν επί μιας τέτοιας αγωγής για παραποίηση/απομίμηση.

53. Ωστόσο, από την απόφαση L'Oréal κ.λπ.³² μπορεί να συναχθεί ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, έχει εφαρμογή ο κανονισμός 207/2009 και ο δικαιούχος του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δύναται να αντιταχθεί σε προσφορά προς πώληση ή σε διαφήμιση στο διαδίκτυο που απευθύνεται σε καταναλωτές που βρίσκονται στο έδαφος της Ένωσης. Θα ήταν παράδοξο ο κανονισμός 207/2009 να παρέχει στον δικαιούχο του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης το εν λόγω δικαίωμα να αντιτάσσεται, αλλά, ενδεχομένως, να μην είναι εφαρμοστέοι οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας του εν λόγω κανονισμού. Το αποτέλεσμα αυτό είναι έτι περαιτέρω ασυνεπές κατά το ότι, σε αντίθεση με τις περί δικαιοδοσίας διατάξεις του κανονισμού 1215/2012, οι αντίστοιχες του κανονισμού 207/2009 είναι διατυπωμένες ώστε να εφαρμόζονται επίσης στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ούτε ο ενάγων ούτε ο εναγόμενος διαμένουν εντός των εδαφικών ορίων της Ένωσης. Ειδικότερα, όπως προκύπτει σαφώς από την απόφαση Hummel Holding³³, το άρθρο 97 του κανονισμού 207/2009 εγγυάται *την ύπαρξη foruim στην Ένωση για όλες τις δίκες σε θέματα παραπομπής/απομιμήσεως*.

54. Επομένως, κατά την άποψή μου, μια ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 στο πνεύμα των αποφάσεων Nintendo³⁴ και Wintersteiger³⁵ θα έθιγε την πρακτική αποτελεσματικότητα των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπει το άρθρο 97 του εν λόγω κανονισμού.

2. Εναλλακτική δωσιδικία του τόπου της παραπομπής/απομιμήσεως

55. Συμμερίζομαι το επιχείρημα των εναγόντων της κύριας δίκης και της Γερμανικής Κυβερνήσεως, οι οποίοι θεωρούν ότι, κατά γενικό κανόνα, ο τόπος της αρχικής πράξεως που αποτέλεσε τη γενεσιουργό αιτία της παραπομπής/απομιμήσεως κατά την έννοια των αποφάσεων Nintendo³⁶ και Wintersteiger³⁷ συμπίπτει με τον τόπο κατοικίας του υπαιτίου της συγκεκριμένης παραπομπής/απομιμήσεως. Επομένως, η ερμηνεία σύμφωνα με την οποία ως τόπος της πράξεως παραπομπής/απομιμήσεως,

32 Απόφαση της 12ης Ιουλίου 2011 (C-324/09, EU:C:2011:474).

33 Απόφαση της 18ης Μαΐου 2017 (C-617/15, EU:C:2017:390, σκέψη 33).

34 Απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017 (C-24/16 et C-25/16, EU:C:2017:724).

35 Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012 (C-523/10, EU:C:2012:220).

36 Απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017 (C-24/16 et C-25/16, EU:C:2017:724).

37 Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012 (C-523/10, EU:C:2012:220).

υπό την έννοια του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, θα πρέπει να θεωρείται αποκλειστικώς ο τόπος της αρχικής πράξεως που αποτέλεσε τη γενεσιουργό αιτία της παραποίησης/απομιμήσεως, δεν μπορεί, στις περισσότερες περιπτώσεις, να θεμελιώσει εναλλακτική δωσιδικία για ενάγοντα.

56. Στην απόφαση *Bier*³⁸, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι, με σκοπό τη διατήρηση της πρακτικής αποτελεσματικότητας του κανόνα της εναλλακτικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας επί αδικοπραξιών και οιονεί αδικοπραξιών του συστήματος των Βρυξελλών³⁹, ο κανόνας αυτός πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπον ώστε να υπάρχει πραγματική επιλογή του ενάγοντος.

57. Ασφαλώς, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι, εν αντιθέσει προς τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας του συστήματος αυτού, με τις διατάξεις του κανονισμού 207/2009 βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν ο περιορισμός του αριθμού των διαθέσιμων βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας για τους δικαιούχους σημάτων οι οποίοι ασκούν αγωγές λόγω παραποίησης/απομιμήσεως⁴⁰. Η επιφυλακτική προσέγγιση του νομοθέτη της Ένωσης όσον αφορά τον πολλαπλασιασμό των εχόντων διεθνή δικαιοδοσία δικαστηρίων καταδεικνύεται, ιδίως, από το γράμμα του άρθρου 94, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009, το οποίο, σε σχέση με την παραποίηση/απομίμηση, αποκλείει την εφαρμογή, μεταξύ άλλων, του άρθρου 7, σημεία 1 έως 3 και 5 του κανονισμού 1215/2012, όλες δε οι διατάξεις αυτές έχουν ως στόχο να παράσχουν στον ενάγοντα ένα *εναλλακτικό forum*. Η προσέγγιση αυτή του νομοθέτη της Ένωσης αντικατοπτρίζεται επίσης στο άρθρο 97, παράγραφοι 1 έως 4, του κανονισμού 207/2009. Ωστόσο, το άρθρο 97, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ρητώς ένα *εναλλακτικό forum* για τον ενάγοντα και, για τον λόγο αυτό, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζει τη συγκεκριμένη προσέγγιση.

58. Εξάλλου, η ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 2007/209 την οποία προκρίνουν οι εναγόμενοι της κύριας δίκης και η Επιτροπή θα περιόριζε σημαντικά την πρακτική σημασία της διατάξεως αυτής⁴¹. Φρονώ ότι μια από τις λίγες χρήσιμες εφαρμογές της διατάξεως αυτής είναι η περίπτωση κατά την οποία ο εναγόμενος ο οποίος έχει την κατοικία του στο έδαφος της Ένωσης θα μπορούσε να εναχθεί ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο έχει την εγκατάστασή του. Ο κανονισμός 207/2009 δεν περιέχει κανόνα περί διεθνούς δικαιοδοσίας ανάλογο με εκείνον που προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 5, του κανονισμού 1215/2012⁴² και, σύμφωνα με τη σειρά διαδοχικώς εφαρμοστέων συνδέσμων που μνημονεύονται στο άρθρο 97, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού 207/2009, οσάκις ο εναγόμενος έχει την κατοικία του στο έδαφος ενός κράτους μέλους, πρέπει να ενάγεται ενώπιον των δικαστηρίων του εν λόγω κράτους μέλους.

38 Απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 1976 (21/76, EU:C:1976:166, σκέψη 20).

39 Δηλαδή οι κανονισμοί 1215/2012 και 44/2001, καθώς και η Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7).

40 Βλ., συναφώς, Nuyts, A., «Suing At the Place of Infringement: The Application of Article 5(3) of Regulation 44/2001 to IP Matter and Internet Disputes», σε Nuyts, A. (επιμ.), *International Litigation in Intellectual Property and Information Technology*, Kluwer Law International, 2008, Alphen aan den Rijn, σ. 116.

41 Βλ., επίσης, Rosati, E., «International jurisdiction in online EU trade mark infringement cases: where is the place of infringement located?», *European Intellectual Property Law*, 2016, 38(8), σ. 482.

42 Το άρθρο 7, σημείο 5, του κανονισμού 1215/2012 ορίζει ότι «[π]ρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος [...] ως προς διαφορές σχετικές με την εκμετάλλευση υποκαταστήματος, πρακτορείου ή κάθε άλλης εγκατάστασης, ενώπιον του δικαστηρίου της τοποθεσίας τους». Είναι αληθές ότι, όπως και στην περίπτωση της ως άνω διατάξεως, το άρθρο 97, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009 χρησιμοποιεί τον όρο «εγκατάσταση» ως σύνδεσμο. Πλην όμως, όπως προκύπτει από την απόφαση της 18ης Μαΐου 2017, *Hummel Holding* (C-617/15, EU:C:2017:390, σκέψεις 26, 27 και 40) υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές μεταξύ της εν λόγω διατάξεως του κανονισμού 207/2009 και του κανονισμού 1215/2012. Βλ., επίσης, Fawcett, J.J., Torremans, P., *Intellectual Property and Private International Law*, Oxford University Press, Οξφόρδη, 2011, σ. 417, αριθ. 8.43.

3. Ο *sui generis* χαρακτήρας του συνδέσμου του τόπου της παραποίησης/απομιμήσεως

59. Τέλος, θεωρώ ότι ο σύνδεσμος του τόπου της παραποίησης/απομιμήσεως, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, έχει αυτοτελή χαρακτήρα σε σχέση με τους συνδέσμους που προβλέπονται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 864/2007 και στο άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012.

60. Όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής της ερμηνείας του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 864/2007 της αποφάσεως Nintendo⁴³, δεν θα πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι οι λειτουργίες, αφενός, των κανόνων συγκρούσεως νόμων του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου και, αφετέρου, των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας είναι διαφορετικές.

61. Επιπλέον, είναι αληθές ότι ο κανόνας συγκρούσεως ο οποίος διατυπώνεται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 864/2007, είναι, όπως συνάγεται από την απόφαση Vareņik⁴⁴ και επαναλαμβάνοντας τη διατύπωση της εν λόγω αποφάσεως, συμπληρωματικός του προβλεπομένου στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας. Εντούτοις, από την απόφαση Kainz⁴⁵ συνάγεται ότι η ομοιόμορφη ερμηνεία των εννοιών που περιέχονται σε πράξεις του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου της Ένωσης δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα μια ερμηνεία των διατάξεων των συγκεκριμένων νομικών πράξεων μη συνάδουσα προς το σύστημα και τους σκοπούς αυτών⁴⁶. Όπως δε προκύπτει από τις προηγηθείσες σκέψεις μου, η ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 υπό το πρίσμα της αποφάσεως Nintendo⁴⁷ θίγει την πρακτική αποτελεσματικότητα της διατάξεως αυτής.

62. Οι σκέψεις αυτές ισχύουν επίσης σε σχέση με το ζήτημα αν το συμπέρασμα που έγινε δεκτό στην απόφαση Wintersteiger⁴⁸, καθόσον αφορά τον καθορισμό του τόπου όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός με σκοπό την εφαρμογή του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, ισχύει και ως προς το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009.

63. Επιπλέον, από τη νομολογία προκύπτει ότι με τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας του κανονισμού 207/2009 ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να παρεκκλίνει από τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας του κανονισμού 1215/2012⁴⁹, ιδίως διότι οι προβλεπόμενοι στους εν λόγω κανονισμούς κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας επιδιώκουν σκοπούς που δεν είναι πανομοιότυποι⁵⁰.

64. Τέλος, από την απόφαση Leno Merken⁵¹ μπορεί να συναχθεί ότι, για την κατ' αναλογίαν εφαρμογή στην περίπτωση των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της σχετικής με τα εθνικά σήματα νομολογίας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές οι οποίες προκύπτουν από το γράμμα των διατάξεων που ισχύουν, αντιστοίχως, για τα δύο αυτά είδη σημάτων.

65. Συναφώς, παρατηρώ ότι, κατά τη διατύπωση του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 και του άρθρου 93, παράγραφος 5, του κανονισμού 40/94, ο νομοθέτης της Ένωσης δεν προσέφυγε στην έννοια «του τόπου όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός», η σημασία της οποίας, αφότου εκδόθηκε η απόφαση Bier⁵², έχει παγιωθεί στο διεθνές ευρωπαϊκό δίκαιο.

43 Απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017 (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724).

44 Απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2013 (C-508/12, EU:C:2013:790).

45 Απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2014 (C-45/13, EU:C:2014:7, σκέψη 20).

46 Σχετικά με το ζήτημα αυτό, βλ., επίσης, προτάσεις μου στην υπόθεση Pillar Securitisation (C-694/17, EU:C:2019:44, σημεία 39 έως 46).

47 Απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017 (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724).

48 Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012 (C-523/10, EU:C:2012:220).

49 Απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, Coty Germany (C-360/12, EU:C:2014:1318, σκέψη 36).

50 Απόφαση της 18ης Μαΐου 2017, Hummel Holding (C-617/15, EU:C:2017:390, σκέψεις 27 και 28).

51 Απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2012 (C-149/11, EU:C:2012:816, σκέψη 33).

52 Απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 1976 (21/76, EU:C:1976:166, σκέψη 20).

Για τον λόγο αυτό, κατά την ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η διάταξη αυτή απονέμει διεθνή δικαιοδοσία στα δικαστήρια τα οποία, δυνάμει του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, έχουν διεθνή δικαιοδοσία βάσει του τόπου επελεύσεως του ζημιογόνου γεγονότος.

4. Ενδιάμεσο συμπέρασμα

66. Ανακεφαλαιώνοντας το τμήμα αυτό της αναλύσεώς μου, υπό το πρίσμα των σκέψεων σχετικά με το εύρος της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, φρονώ ότι πρέπει να απορριφθεί η ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, σύμφωνα με την οποία, όσον αφορά πράξη με την οποία ένας εναγόμενος χρησιμοποιεί το ηλεκτρονικό εμπόριο προτείνοντας, μέσω του ιστοτόπου του, σε καταναλωτές που βρίσκονται σε ένα κράτος μέλος την πώληση προϊόντων κατά παράβαση των δικαιωμάτων του δικαιούχου σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο τόπος της πράξεως που συνιστά παραποίηση/απομίμηση, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, είναι αποκλειστικά εκείνος της ενεργοποίησης της διαδικασίας της εκ μέρους του εναγομένου αναρτήσεως της προσφοράς προς πώληση σε ιστότοπο που του ανήκει. Η διαπίστωση αυτή επιρρωννύεται από τα διδάγματα που αντλούνται από τον εναλλακτικό και αυτοτελή χαρακτήρα του συνδέσμου που προβλέπεται στο άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009.

67. Ως εκ τούτου, πρέπει εν συνεχεία να διευκρινιστούν τα κριτήρια που μπορεί να απαιτούνται για τη θεμελίωση της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων ενός κράτους μέλους βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009.

Γ. Λύση βάσει του κανονισμού 207/2009

1. Περί του κινδύνου πολλαπλασιασμού των εχόντων διεθνή δικαιοδοσία δικαστηρίων

68. Έχοντας απορρίψει την ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 κατά την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υπό κρίση υποθέσεως, ο τόπος της παραποίησης/απομιμήσεως είναι αποκλειστικά ο τόπος της ενεργοποίησης της διαδικασίας αναρτήσεως στο διαδίκτυο της προσφοράς προς πώληση, θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι η δυνατότητα προσβάσεως σε ιστότοπο από το έδαφος ενός κράτους μέλους αρκεί για τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του κράτους μέλους αυτού;

69. Η νομολογία σχετικά με τον καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων επί προσβολών δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών σημάτων, εκ πρώτης όψεως συνηγορεί υπέρ μιας καταφατικής απαντήσεως. Από τη νομολογία αυτή συνάγεται ότι, σε σχέση με τη διεθνή δικαιοδοσία βάσει του τόπου επελεύσεως της ζημίας, το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 1215/2012 δεν απαιτεί ο επίμαχος διαδικτυακός τόπος στο πλαίσιο τέτοιου είδους προσβολής να «κατευθύνεται προς» το κράτος μέλος του επιληφθέντος δικαστηρίου⁵³.

⁵³ Βλ. αποφάσεις της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635, σκέψη 42), και της 22ας Ιανουαρίου 2015, Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28, σκέψη 32). Στην απόφαση της 19ης Απριλίου 2012, Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220), η σκέψη αυτή δεν διατυπώθηκε ρητώς. Ο γενικός εισαγγελέας P. Cruz Villalón, στις προτάσεις του στην υπόθεση Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:90, σημεία 25 έως 31), έκρινε ότι η διεθνής δικαιοδοσία των εθνικών δικαστηρίων πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με το κριτήριο των αναγκαίων μέσων. Δεδομένου ότι το Δικαστήριο δεν ακολούθησε τη λύση που προκρίθηκε στις εν λόγω προτάσεις, συμπεραίνω ότι η απόφαση Wintersteiger ακολουθεί τη λογική των προμνημονευθεισών αποφάσεων. Βλ., επίσης, Kohl, U., «Jurisdiction in cyberspace», σε Tzagourias, N., Buchan, R. (επιμ.), *Research Handbook on International Law and Cyberspace*, Edward Elgar, Cheltenham, Northampton, 2015, σ. 46.

70. Πλην όμως, το διαδίκτυο είναι εκ φύσεως παγκόσμιο και παντού παρόν⁵⁴. Η θεώρηση της δυνατότητας προσβάσεως σε ιστότοπο από το έδαφος ενός κράτους μέλους ως επαρκούς βάσεως για τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του εν λόγω κράτους μέλους θα οδηγούσε σε σημαντικό πολλαπλασιασμό των εχόντων διεθνή δικαιοδοσία δικαστηρίων επί περιπτώσεων παραποιήσεως/απομιμήσεως σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁵⁵.

71. Όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας N. Jääskinen στις προτάσεις του στην υπόθεση *Coty Germany*⁵⁶, ένας από τους σκοπούς του κανονισμού 207/2009 είναι η καταπολέμηση του *forum shopping*, πρακτική στην οποία οι δικαιούχοι σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι δυνατόν να προσφεύγουν όταν οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας δεν αποτρέπουν τούτο στην πράξη.

72. Λαμβανομένου υπόψη του σκοπού αυτού, πρέπει να συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι ορισμένες εκ των δραστηριοποιουμένων στην αγορά επιχειρήσεων προσφεύγουν σε *trademark bullying*. Η πρακτική αυτή συνίσταται στη χρήση ενός σήματος η οποία, κατά εύλογη ερμηνεία, υπερβαίνει τα όρια της εκ του σήματος προστασίας, με σκοπό την παρενόχληση ή τον εκφοβισμό άλλων δραστηριοποιουμένων στην αγορά. Ο πολλαπλασιασμός των εχόντων διεθνή δικαιοδοσία δικαστηρίων θα μπορούσε να διευκολύνει μια τέτοια πρακτική και να επιδεινώσει τις συνέπειές της έναντι πιθανών εναγομένων. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο δεδομένου ότι το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 δεν ακολουθεί την αρχή *actor sequitur forum rei* και ότι, κατ' αρχήν, είναι δυσχερέστερο για τον εναγόμενο να αμυνθεί ενώπιον των δικαστηρίων μιας άλλης χώρας.

73. Τέλος, όπως παρατηρούν οι ενάγοντες της κύριας δίκης και η Γερμανική Κυβέρνηση, είναι αληθές ότι η απόρριψη της ερμηνείας του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, κατά την οποία η δυνατότητα προσβάσεως σε ιστότοπο από το έδαφος ενός κράτους μέλους αποτελεί επαρκή βάση για τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του εν λόγω κράτους μέλους, οδηγεί σε μια κατάσταση σύμφωνα με την οποία οι αγωγές λόγω παραποιήσεως/απομιμήσεως που αφορούν εθνικά σήματα και εκείνων που αφορούν σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μην άγονται κατά τρόπο ομοιόμορφο ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους εντός του οποίου οι καταναλωτές έχουν πρόσβαση στον εν λόγω ιστότοπο.

74. Ωστόσο, οι σκέψεις που εκτίθενται στα σημεία 63 έως 65 των παρούσων προτάσεων δεν συνηγορούν υπέρ της δυνατότητας εφαρμογής της σχετικής με την προσβολή δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας νομολογίας επί του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009.

75. Εξάλλου, σε αντίθεση με τις συνέπειές της επί του κανονισμού 207/2009, η υιοθέτηση του κριτηρίου προσβασιμότητας στο πλαίσιο του κανονισμού 1215/2012 δεν συνεπάγεται κίνδυνο πολλαπλασιασμού των εχόντων διεθνή δικαιοδοσία δικαστηρίων. Ειδικότερα, όσον αφορά τις αγωγές για παραποίηση/απομίμηση εθνικών σημάτων, το Δικαστήριο έκρινε στην απόφαση *Wintersteiger*⁵⁷ ότι οι σκοποί του κανονισμού 1215/2012 συνηγορούν υπέρ της απονομής διεθνούς δικαιοδοσίας, βάσει της επελεύσεως της ζημίας, στα δικαστήρια του κράτους μέλους εντός του οποίου προστατεύεται το επίδικο δικαίωμα. Επομένως, ο αριθμός των εχόντων διεθνή δικαιοδοσία δικαστηρίων δυνάμει του κανονισμού 1215/2012 περιορίζεται από τον εθνικό χαρακτήρα του οικείου σήματος⁵⁸. Πλην όμως, τα σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης τυγχάνουν ομοιόμορφης προστασίας και παράγουν αποτελέσματα σε ολόκληρο το έδαφος της Ένωσης.

54 Για μια διαφορετική θεώρηση του θέματος στο πλαίσιο του εδαφικού πεδίου εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση *Google (Portée territoriale du déréférencement)* (C-507/17, EU:C:2019:15, σημεία 47 έως 53).

55 Πρβλ. στο πλαίσιο του κανονισμού 1215/2012, *Moura Vincente, D.*, «La propriété intellectuelle en droit international privé», *Recueil des cours de l'Académie de La Haye*, τόμος 335, 2008, σ. 392.

56 C-360/12 (EU:C:2013:764, σημείο 42).

57 Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012 (C-523/10, EU:C:2012:220, σκέψη 27).

58 Πάντως, η θεωρία παρατηρεί ότι ο εθνικός χαρακτήρας ενός σήματος δεν περιορίζει τον αριθμό των εχόντων διεθνή δικαιοδοσία δικαστηρίων όσον αφορά τη λήψη προσωρινών μέτρων. Βλ., μεταξύ άλλων, *van Calster, G.*, *European Private International Law*, Hart Publishing, Οξφόρδη, Πόρτλαντ, 2016, σ. 153.

76. Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, φρονώ ότι ο τόπος από τον οποίο είναι προσβάσιμος ένας ιστοτόπος δεν συνιστά επαρκή βάση για τη θεμελίωση της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του εν λόγω κράτους μέλους βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009.

77. Επομένως, λόγω των μη ικανοποιητικών αποτελεσμάτων από όλες τις αντλούμενες από τη νομολογία ερμηνείες σε θέματα προσβολών δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, σε σχέση με έτερες νομικές πράξεις του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου της Ένωσης, προτείνω μια ερμηνεία του συνδέσμου του τόπου της παραποιήσεως/απομιμήσεως, υπό την έννοια του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, η οποία προσιδιάζει στον συγκεκριμένο κανονισμό.

2. Επί της προτεινόμενης ερμηνείας

78. Κατά την ερμηνεία του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 βάσει των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως, πρέπει να συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι το αποτέλεσμα της ερμηνείας αυτής πρέπει να διασφαλίζει την πρακτική αποτελεσματικότητα της εν λόγω διατάξεως, ανεξάρτητα από τις ιδιαίτερες περιστάσεις της εκάστοτε ένδικης διαφοράς.

79. Επιπλέον, λόγω της αλληλεπικάλυψης μεταξύ αφενός του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 98, παράγραφος 2, αυτού, και αφετέρου του άρθρου 98, παράγραφος 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού, δοθέντος ότι οι εν λόγω διατάξεις αναφέρονται στον τόπο τελέσεως της παραποιήσεως/απομιμήσεως, η ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στην πρώτη αυτή διάταξη πρέπει να διασφαλίζει επίσης την πρακτική αποτελεσματικότητα των λοιπών κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο άρθρο 97 του ίδιου κανονισμού.

80. Προκειμένου το άρθρο 97 του κανονισμού 207/2009 να μπορεί να διατηρεί την πρακτική αποτελεσματικότητά του και να εγγυάται την ύπαρξη forum στην Ένωση για όλες τις διαφορές επί θεμάτων παραποιήσεως/απομιμήσεως, η ερμηνεία του συνδέσμου του τόπου της παραποιήσεως/απομιμήσεως πρέπει να αποσκοπεί στην εξασφάλιση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με αγωγές για παραποίηση/απομίμηση, οσάκις, σε επίπεδο ουσιαστικού δικαίου, ο κανονισμός 207/2009 παρέχει στον δικαιούχο το δικαίωμα να αντιτάσσεται σε πράξεις που προσβάλλουν το σήμα του της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

81. Ως εκ τούτου, το εδαφικό εύρος της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που καθορίζεται με βάση τον τόπο των πράξεων παραποιήσεως/απομιμήσεως, δεν είναι δυνατόν να είναι πιο περιορισμένο από το εδαφικό εύρος της προστασίας των εν λόγω σημάτων και το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 207/2009.

82. Συναφώς, επισημαίνω ότι η απόφαση L'Oréal κ.λπ.⁵⁹ αφορούσε τον καθορισμό του εδαφικού πεδίου εφαρμογής των κανονισμών περί σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁶⁰.

83. Ως εκ τούτου, με βάση και πάλι την απόφαση αυτή, φρονώ ότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι, οσάκις οι προσαπτόμενες στον εναγόμενο πράξεις συνίστανται σε διαφήμιση και προσφορά προς πώληση μέσω ιστοτόπου, τα δικαστήρια σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενός κράτους μέλους έχουν διεθνή δικαιοδοσία βάσει του τόπου της παραποιήσεως/απομιμήσεως, υπό τον όρον ότι η διαφήμιση ή η προσφορά αυτή προς πώληση απευθύνονται σε καταναλωτές εντός του εδάφους του οικείου κράτους μέλους⁶¹.

59 Βλ. απόφαση της 12ης Ιουλίου 2011 (C-324/09, EU:C:2011:474).

60 Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα N. Jääskinen στην υπόθεση L'Oréal e.a. (C-324/09, EU:C:2010:757, σημείο 125), καθώς και πρόσφατες προτάσεις μου στην υπόθεση Google (Portée territoriale du référencement) (C-507/17, EU:C:2019:15, σημεία 51 έως 53). Βλ., επίσης, Jääskinen, N., Ward, A., «The External Reach of EU Private Law in the Light of L'Oréal versus eBay and Google and Google Spain», σε Cremona, M., Micklitz, H.W., *Private Law in the External Relations of the EU*, Oxford University Press, Οξφόρδη, 2016, σ. 128 και 144.

61 Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 12ης Ιουλίου 2011, L'Oréal κ.λπ. (C-324/09, EU:C:2011:474, σκέψη 67).

84. Πρέπει να παρατηρηθεί ότι η συγκεκριμένη ερμηνεία του άρθρου 97 του κανονισμού 207/2009 ακολουθεί την πάγια νομολογία κατά την οποία η διεθνής δικαιοδοσία πρέπει να θεμελιώνεται κατά τρόπο σύμφωνο με τον σκοπό της προβλεψιμότητας και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης.

85. Όσον αφορά, αφενός, την προβλεψιμότητα της διεθνούς δικαιοδοσίας, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι ο ενάγων πρέπει να είναι σε θέση να προσδιορίσει *a priori* τα δικαστήρια ενώπιον των οποίων μπορεί να ασκήσει τα ουσιαστικά δικαιώματά του. Βάσει του περιεχομένου ενός ιστοτόπου, ο δικαιούχος ενός σήματος μπορεί να προσδιορίσει το κοινό στο οποίο ο ιστότοπος απευθύνεται. Ομοίως, ένας πιθανώς εναγόμενος είναι σε θέση να προβλέψει τα δικαστήρια ενώπιον των οποίων είναι δυνατόν να εναχθεί λόγω του γεγονότος ότι ο ίδιος διαχειρίζεται το μάρκετινγκ και τις πωλήσεις που πραγματοποιούνται μέσω του ιστοτόπου του.

86. Αφετέρου, όσον αφορά τον σκοπό της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, από τη νομολογία σχετικά με προσβολές δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας συνάγεται ότι το δικαστήριο του κράτους μέλους από το έδαφος του οποίου είναι προσβάσιμος ένας ιστότοπος είναι αντικειμενικά το καταλληλότερο για να εκτιμήσει αν όντως συντρέχει προσβολή του προστατευόμενου στο εν λόγω κράτος μέλος εθνικού σήματος⁶². Κατά την άποψή μου, το εν λόγω δικαστήριο δεν παύει να έχει την ιδιότητα αυτή όσον αφορά προσβολές σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Επί των κριτηρίων στοχεύσεως και την εφαρμογή τους στην υπόθεση της κύριας δίκης

87. Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων συνάγεται ότι, οσάκις τα προσαπτόμενα στον εναγόμενο πραγματικά περιστατικά συνίστανται σε διαφήμιση και προσφορά προς πώληση μέσω ιστοτόπου, το κριτήριο που επιτρέπει τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 είναι το κοινό στο οποίο η εν λόγω διαφήμιση και η εν λόγω προσφορά προς πώληση απευθύνονται, ήτοι το κοινό ενός κράτους μέλους.

88. Στο πλαίσιο του ελέγχου της διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, το γεγονός ότι η διαφήμιση και η προσφορά προς πώληση οργανώνονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι δυνατό να προσδιοριστεί το κοινό σε ένα κράτος μέλος (ή σε περισσότερα κράτη μέλη, υπό την προϋπόθεση ότι δεν πρόκειται για το κοινό της Ένωσης εν γένει) το οποίο συγκεκριμένα στοχεύει η εν λόγω διαφήμιση και η εν λόγω προσφορά είναι καθοριστικής σημασίας για τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του εν λόγω ή των εν λόγω κρατών μελών. Εξάλλου, το γεγονός ότι ένας ιστότοπος απευθύνεται σε καταναλωτές και επαγγελματίες ενός κράτους μέλους πρέπει να προκύπτει, καταρχάς, από το περιεχόμενο του εν λόγω ιστοτόπου. Αντιθέτως, αντίστοιχα γεγονότα εκτός διαδικτύου μπορούν να καταστήσουν δυνατή τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του οικείου κράτους μέλους για άλλους λόγους πέραν της στόχευσης του κοινού του εν λόγω κράτους μέλους μέσω του ιστοτόπου. Αυτό μπορεί να συμβεί στην περίπτωση τέλεσης ενεργειών στο εν λόγω κράτος μέλος με σκοπό τον ορισμό διανομέα.

89. Στο πλαίσιο του εν λόγω ελέγχου διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει του τύπου της παραπομπής/απομιμήσεως, πλείονα στοιχεία είναι ιδιαιτέρως σημαντικά: το γεγονός ότι η προσφορά και η διαφήμιση κάνουν ρητή αναφορά στο κοινό σε ένα κράτος μέλος, ανεξαρτήτως του αν είναι αναρτημένες σε ιστότοπο με διαδικτυακό τομέα ανωτάτου επιπέδου του συγκεκριμένου κράτους μέλους, ότι οι αναγραφόμενες τιμές είναι σε εθνικό νόμισμα, ή ακόμη και ότι στον ιστότοπο αυτό αναγράφονται τηλεφωνικοί αριθμοί που περιλαμβάνουν το πρόθεμα του εν λόγω κράτους. Ο ανωτέρω κατάλογος στοιχείων δεν είναι ούτε αποκλειστικός ούτε εξαντλητικός.

⁶² Βλ. αποφάσεις της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635, σκέψεις 28, 34 και 47), και της 22ας Ιανουαρίου 2015, Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28, σκέψεις 20 και 38).

90. Περαιτέρω, το γεγονός ότι περιλαμβάνονται στην προσφορά προς πώληση διευκρινίσεις σχετικά με τις γεωγραφικές ζώνες προς τις οποίες ο πωλητής αποστέλλει αμέσως τα προϊόντα μπορεί επίσης να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο του ελέγχου της διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, υπό τον όρο ότι δεν πρόκειται για γενική αναφορά που καλύπτει ολόκληρη την Ένωση. Μια τέτοια γενική αναφορά δεν καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό του ειδικώς στοχευμένου κοινού. Επιπλέον, η απόδοση σημασίας σε μια τέτοια γενική αναφορά θα σήμαινε ότι το πρόσωπο που πραγματοποίησε την προβαλλόμενη παραποίηση/απομίμηση είναι δυνατόν να εναχθεί ενώπιον των δικαστηρίων όλων των κρατών μελών. Τούτο θα μπορούσε να παρακινήσει τους εμπόρους να περιορίσουν τις ζώνες πωλήσεων εντός της Ένωσης προκειμένου να μετριαστεί ο κίνδυνος να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων κρατών μελών στα οποία ο όγκος πωλήσεων δεν είναι σημαντικός, αποτέλεσμα το οποίο είναι αντίθετο προς τους σκοπούς της εσωτερικής αγοράς.

91. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη διαφορά μεταξύ των κανόνων περί γενικής διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στον κανονισμό 207/2009 και εκείνων που προβλέπει το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού αυτού, όπως λεπτομερώς αναλύεται στο σημείο 41 των παρουσών προτάσεων, το γεγονός ότι τα προϊόντα αποστέλλονται αμέσως από τον πωλητή σε όλα τα κράτη μέλη μπορεί να αποτελέσει βάση για τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 97, παράγραφοι 1 έως 4, του κανονισμού 207/2009. Προκειμένου να καταστεί σαφέστερη η άποψή μου, θα μπορούσε να αναφερθεί ως άλλο παράδειγμα οι διευκρινίσεις επί των τελωνειακών δασμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αν και οι διευκρινίσεις αυτές καταδεικνύουν ότι η προσφορά απευθύνεται στο κοινό της Ένωσης, αυτές δεν παρέχουν, εντούτοις, τη δυνατότητα να καθοριστεί ειδικώς το κοινό στο οποίο απευθύνεται η εν λόγω προσφορά.

92. Για τον ίδιο λόγο, δεν θεωρώ επίσης ότι το γεγονός ότι τα κείμενα του ιστοτόπου έχουν συνταχθεί σε γλώσσα ευρέως διαδεδομένη στο έδαφος ενός κράτους μέλους μπορεί, αυτό καθαυτό και σε όλες τις περιπτώσεις, να έχει ιδιαίτερη σημασία. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, αφενός, ορισμένες γλώσσες χρησιμοποιούνται συχνά σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη και, αφετέρου, ορισμένες από τις γλώσσες που ομιλούνται στην Ευρώπη είναι ευρέως διαδεδομένες και σε τρίτες χώρες. Εξάλλου, ένας ιστοτόπος μπορεί να απευθύνεται στο κοινό ενός κράτους μέλους, ακόμη και αν το περιεχόμενό του δεν έχει συνταχθεί σε γλώσσα ευρέως διαδεδομένη εντός του εν λόγω κράτους. Τούτο θα συνέβαινε ιδίως σε περίπτωση ιστοτόπου που απευθύνεται σε κοινότητα αλλοδαπών οι οποίοι κατοικούν εντός του συγκεκριμένου κράτους μέλους.

93. Επιπλέον, ο έλεγχος της διεθνούς δικαιοδοσίας δεν πρέπει να συγχέεται με την επί της ουσίας εξέταση της επίμαχης υποθέσεως⁶³. Ο έλεγχος της διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει του κανονισμού 207/2009, δεν θα πρέπει ούτε να υποκαθιστά τον έλεγχο σχετικά με το αν πράγματι υπήρξε προσβολή σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε να προδικάσει τα αποτελέσματα αυτού.

94. Στο πλαίσιο αυτό, οι εναγόμενοι της κύριας δίκης ισχυρίζονται ότι από ορισμένα στοιχεία των διαφημίσεων και των προτάσεων προς πώληση που εμφανίζονται στον ιστοτόπό τους προκύπτει ότι οι εν λόγω διαφημίσεις και προτάσεις δεν ήταν πλέον επίκαιρες κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου που καλύπτεται από τη διαφορά της κύριας δίκης.

95. Ωστόσο, η εκτίμηση του παρωχημένου χαρακτήρα πράξεων που μπορεί να συνιστούν φερόμενη παράνομη πράξη εμπίπτει στην επί της ουσίας εξέταση της αγωγής για παραποίηση/απομίμηση. Για να δώσω ένα άλλο ανάλογο παράδειγμα, η παλαιότητα του γενεσιουργού της ζημίας γεγονότος μπορεί, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο, να οδηγήσει σε ενδεχόμενη παραγραφή της αξιώσεως

⁶³ Βλ. απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635, σκέψεις 40 και 41). Πρβλ., επίσης, αποφάσεις της 19ης Απριλίου 2012, Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220, σκέψη 26), και της 16ης Ιουνίου 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, σκέψη 44). βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Cruz Villalón στην υπόθεση C-523/10, Wintersteiger (EU:C:2012:90, σημείο 31), καθώς και προτάσεις μου στην υπόθεση Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:161, σημείο 57).

σχετικά με το γεγονός αυτό και, για τον λόγο αυτό, εμπίπτει επίσης στην εξέταση του βασίμου της εν λόγω αξιώσεως. Κατά συνέπεια, λαμβανομένων υπόψη των σκέψεων που εκτίθενται στο σημείο 93 των παρουσών προτάσεων, ούτε ο παρωχημένος χαρακτήρας των διαφημίσεων και των προσφορών προς πώληση που εμφανίζονται σε ιστότοπο, ούτε η παλαιότητα του γενεσιουργού της ζημίας γεγονότος μπορούν να ληφθεί υπόψη κατά τον έλεγχο της διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει του τόπου της πράξεως που συνιστά παραποίηση/απομίμηση, κατά την έννοια του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009.

96. Κατόπιν της αναλύσεως στις παρούσες προτάσεις, φρονώ ότι το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, όταν μια επιχείρηση, η οποία έχει την έδρα της και είναι εγκατεστημένη σε ένα κράτος μέλος Α, προβαίνει σε ενέργειες εντός του κράτους αυτού με σκοπό να διαφημίζει και να προσφέρει προς πώληση προϊόντα που φέρουν σημείο πανομοιότυπο με σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω ιστοτόπου που απευθύνεται σε επαγγελματίες και σε καταναλωτές στο κράτος μέλος Β, δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο κράτος μέλος Β έχει διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθεί αγωγής λόγω παραποίησης/απομίμησης του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με διαφήμιση και προσφορά προς πώληση των προϊόντων στο έδαφος του κράτους αυτού, υπό την προϋπόθεση ότι απευθύνονται ειδικώς στο κοινό σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη.

97. Όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, πέραν της αναγραφής των διανομένων των διαφόρων χωρών, μεταξύ αυτών και του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οποίοι είναι ανεξάρτητοι οικονομικοί φορείς των εναγομένων της κύριας δίκης, μετά των ταχυδρομικών τους διευθύνσεων και των διευθύνσεων των ιστοτόπων τους, από κανένα στοιχείο δεν συνάγεται ότι ο ιστοτόπος των εναγομένων της κύριας δίκης απευθυνόταν ειδικώς στο κοινό του Ηνωμένου Βασιλείου. Εξάλλου, παρόμοιες σχετικές με τον διανομέα αναφορές δεν αποτελούν, κατά την άποψή μου, επαρκή βάση για τη θεμελίωση της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου σύμφωνα με το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009. Η υπόθεση της κύριας δίκης δεν αφορά πράξη παραποίησης/απομίμησης τελεσθείσα από έναν τέτοιο διανομέα, αλλά παραποίηση/απομίμηση εκ μέρους των εναγομένων της κύριας δίκης μέσω ιστοτόπου.

98. Ωστόσο, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού κατά τον έλεγχο της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του κράτους μέλους βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των κριτηρίων που εκτίθενται στα σημεία 88 έως 95 των παρουσών προτάσεων.

VI. Πρόταση

99. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα υποβληθέντα από το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [εφετείο (Αγγλία και Ουαλία), (πολιτικό τμήμα) Ηνωμένο Βασίλειο] προδικαστικά ερωτήματα ως ακολούθως:

Το άρθρο 97, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, επί του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι, όταν επιχείρηση, η οποία έχει την έδρα της και είναι εγκατεστημένη σε ένα κράτος μέλος Α, προβαίνει σε ενέργειες εντός του κράτους αυτού με σκοπό να διαφημίζει και να προσφέρει προς πώληση προϊόντα που φέρουν σημείο πανομοιότυπο με σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω ιστοτόπου που απευθύνεται σε επαγγελματίες και σε καταναλωτές στο κράτος μέλος Β, δικαστήριο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο κράτος μέλος Β έχει διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθεί αγωγής λόγω παραποίησης/απομίμησης του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με διαφήμιση και προσφορά προς πώληση των προϊόντων στο έδαφος του κράτους αυτού.

Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού κατά τον έλεγχο της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του οικείου κράτους μέλους βάσει του άρθρου 97, παράγραφος 5, του κανονισμού 207/2009.